

Informacja dotycząca potencjalnych (niewymagalnych) zobowiązań i należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, według stanu na 31.12.2022 r.

Wstęp

Informacja dotyczy następujących gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa:

- poręczenia i gwarancje spłaty kredytów – art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1630),
- poręczenia i gwarancje wykonania zobowiązań wynikających z obligacji art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego – art. 39d ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2022 poz. 659 z późn. zm.),
- gwarancje i poręczenia wypłat ze środków Krajowego Funduszu Drogowego wynikających z umowy o budowę i eksploatację albo wyłącznie eksploatację autostrady – art. 39j ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania PLK S.A. z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach programu wieloletniego zawierającego inwestycje obejmujące linie kolejowe zarządzane przez tę spółkę oraz wynikających z umów i porozumień międzynarodowych lub dotyczących linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym lub państwowym, a także dotyczących zakupu i modernizacji pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej oraz do prowadzenia działań ratowniczych lub budowy i modernizacji punktów zaplecza technicznego przeznaczonych do obsługi ww. pojazdów kolejowych – art. 38 ust. 10 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1984 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.),

- gwarancje za zobowiązania Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. wynikające z obligacji emitowanych na realizację programów rządowych dla mikro, małych średnich i dużych firm oraz programu wsparcia dla Polskich Linii Lotniczych LOT S.A. – art. 21aa ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2022 r. poz. 2183),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Pomocy – art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu obligacji lub kredytów – art. 14 ust. 1 w związku z ust. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 202 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z wyemitowanych obligacji lub zaciągniętych kredytów/pożyczek na rzecz Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych – art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2022 r. poz. 2305),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu kredytów lub limitów na akredytywy bankowe lub transakcje zabezpieczające – art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1967 z późn. zm.).

Zobowiązania

1. Łączne potencjalne (niewymagalne) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji na 31 grudnia 2022 r. wyniosły **432 796 400,4 tys. zł**, z tego:

- kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach wyniosła: 122 664 651,7 tys. zł, w tym:
 - gwarancje i poręczenia krajowe 5 331 363,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 117 333 288,7 tys. zł,
- kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji udzielonych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wyniosła: 174 276 420,2 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 165 451 491,6 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 8 824 928,6 tys. zł,
- kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, wyniosła: 78 208 379,0 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 75 512 879,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 2 695 500,0 tys. zł,
- kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu

Pomocy wyniosła: 8 196 186,5 tys. zł,

- e. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu wyniosła: 15 000 000,0 tys. zł,
- f. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych wyniosła: 24 820 763,0 tys. zł,
- g. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych za zobowiązania spółek węglowych udzielonych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw wyniosła: 9 630 000,0 tys. zł.

2. W 2022 roku limit dla udzielanych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa został określony do wysokości **200 000 000,0 tys. zł**¹. Ostatecznie w 2022 r. limit ten został obciążony kwotą 10 733 567,6 tys. zł, co stanowi 5,37% określonego w ustawie budżetowej limitu.

Do tego limitu nie wlicza się gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na podstawie:

- art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- art. 21aa ust. 3 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju,
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w zw. z sytuacją na rynku gazu,
- art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny,
- art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

3. W 2022 roku na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, Skarb Państwa udzielił 7 gwarancji zagranicznych w łącznej kwocie **10 733 567,6 tys. zł**. W samym IV kwartale 2022 roku, Skarb Państwa udzielił 1 gwarancji zagranicznej w wysokości 49 000,0 tys. zł dla Banku Rozwoju Rady Europy za zobowiązania zaciągnięte przez Szkołę główną Handlową na finansowanie Centrum Przestrzeni Innowacyjnej.

4. W związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w 2022 roku, Skarb Państwa udzielił 37 gwarancji emisji obligacji w łącznej wysokości **13 089 986,9 tys. zł** na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym:

¹ Art. 6 Ustawy budżetowej z dnia 17 grudnia 2021 r. na rok 2022 (Dz.U. z 2022 r. poz. 270).

- 35 gwarancji emisji obligacji krajowych w wysokości 10 446 898,9 tys. zł,
- 2 gwarancji emisji obligacji zagranicznych w wysokości 2 643 088,0 tys. zł.

W samym IV kwartale 2022 roku, Skarb Państwa udzielił 14 gwarancji emisji obligacji w łącznej wysokości 6 165 989,1 tys. zł na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym:

- 12 gwarancji emisji obligacji krajowych w wysokości 3 522 901,1 tys. zł,
- 2 gwarancji emisji obligacji zagranicznych w wysokości 2 643 088,0 tys. zł.

5. Ponadto w 2022 r. na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy Obywatelom Ukrainy, Skarb Państwa udzielił 3 gwarancji emisji zagranicznych w łącznej wysokości **8 643 194,0 tys. zł** na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte w ramach Funduszu Pomocy, wynikające z wyemitowanych obligacji na rynku zagranicznym. W samym IV kwartale 2022 roku, Skarb Państwa udzielił 2 gwarancji zagranicznych w łącznej kwocie 7 986 384,0 tys. zł.

6. Na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu, w 2022 r. Skarb Państwa udzielił 2 gwarancji spłaty kredytów krajowych na rzecz banków Pekao S.A. i Banku Gospodarstwa Krajowego w łącznej wysokości **15 000 000,0 tys. zł** za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (obecnie PKN Orlen S.A.).

7. W 2022 r. Skarb Państwa udzielił 2 gwarancji kredytów dla zagranicznych banków: Banco Santander S.A. i Aktiebolaget Svensk Exportkredit na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny w łącznej kwocie **24 933 712,1 tys. zł** za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte w ramach Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych.

8. Ponadto w 2022 r. na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, Skarb Państwa udzielił 5 gwarancji spłaty zobowiązań na rzecz banków krajowych Pekao S.A., PKO BP S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego w łącznej wysokości **9 630 000,0 tys. zł** za zobowiązania zaciągnięte przez spółki zobowiązane decyzją Prezesa Rady Ministrów do zakupu i sprowadzenia węgla do Polski, w tym:

- 2 gwarancji spłaty zobowiązań za PGE Paliwa sp. zoo w wysokości 4 500 000,0 tys. zł,
- 2 gwarancji spłaty zobowiązań za PGE S.A. w wysokości 3 980 000,0 tys. zł,
- 1 gwarancji spłaty zobowiązań za Węglokoks S.A. w wysokości 1 150 000,0 tys. zł.

9. Największe potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń przedstawia tabela:

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
• gwarancje udzielone za Bank Gospodarstwa Krajowego, w tym:	297 287 737,7

– na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	174 276 420,2
– na wsparcie Krajowego Funduszu Drogowego	89 627 364,0
– na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych	24 820 763,0
– na zasilenie Funduszu Pomocy - Ukraina	8 196 186,5
– pozostałe gwarancje (KFM, infrastruktura)	367 004,0
• gwarancje udzielone za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19	78 208 379,0
• gwarancje udzielone za PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	18 342 107,7
• gwarancje udzielone za PKN Orlen (b. PGNiG)	15 000 000,0
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Gdańsk Transport Company S.A	6 284 081,2
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Autostrady Wielkopolskiej S.A II	5 538 450,2
• gwarancji udzielonych za spółkę PGE Paliwa Sp. z o.o.	4 500 000,0
• gwarancji udzielonych za spółkę PGE S.A.	3 980 000,0
• gwarancje udzielone za PKP Intercity S.A.	1 922 644,7
• gwarancji udzielonej za spółkę Węgllokoks S.A.	1 150 000,0
• gwarancja udzielona za Polską Agencję Żeglugi Powietrznej	534 000,0
• gwarancji udzielonej za Szkołę Główną Handlową	49 000,0

Należności

1. Wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na 31.12.2022 r. wyniosły **28 971,1 tys. zł**, w tym:

- kwota wierzytelności głównej Skarbu Państwa 4 694,4 tys. zł,
- kwota odsetek ustawowych za opóźnienie na 31.12.2022 r. 24 276,7 tys. zł.

2. W ustawie budżetowej na rok 2022 Skarb Państwa nie zaplanował wydatków na spłatę poręczonych i gwarantowanych zobowiązań oraz na pokrycie kosztów w odniesieniu do postępowań sądowych i egzekucyjnych, związanych z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami Skarbu państwa, z uwagi na niskie prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności wydatkowania środków z powyższych tytułów.

Zasób majątkowy Skarbu Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony² jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach, stanowiące własność Skarbu Państwa, wyodrębnione przez Radę Ministrów do 17 lipca 2009 r.

Na koniec 2022 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa, przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, znajdowały się **akcje i udziały** o łącznej wartości nominalnej **115 217,2 tys. zł.**

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony³ w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku oraz opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji. Środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na:

- wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa.

Na koniec 2022 roku na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa zgromadzono środki w wysokości **1 338 960,0 tys. zł.** Zostały one w całości i na bieżąco wykorzystane na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa.

² Na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1630).

³ Na podstawie art. 30 ww. ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.